

Praha 19.5.2003

28

Péče o nemocné cukrovkou v České republice v roce 2002

Aktuální informace navazuje na aktuální informaci číslo 22, kde byl popsán vývoj počtu léčených diabetiků a komplikací spojených s cukrovkou¹ za období posledních deseti let, za republiku jako celek. Tato aktuální informace se zabývá pouze pacienty léčenými v roce 2002 a data jsou členěna podle krajů.

Podkladem pro zpracování dat o činnosti diabetologie je výkaz A (MZ) 1-01, přičemž návratnost výkazů v roce 2002 byla velmi dobrá. Z větších zařízení výkaz nedodala jen Všeobecná veřejná nemocnice Počátky, která v průběhu roku 2002 ukončila svou činnost, což ovlivnilo úplnost sběru v kraji Vysočina.

Z celkového počtu léčených diabetiků (667 135) v roce 2002, jich v diabetologických ordinacích bylo léčeno 84,2 % a pouze 15,8 % u svých praktických lékařů pro dospělé. Ve srovnání s rokem 2001 došlo k 2% nárůstu léčených diabetiků. Trvale vyšší zastoupení mezi diabetiky vykazují ženy (zhruba o 10 %). Na 100 000 obyvatel České republiky připadlo v průměru 6 538 pacientů - diabetiků (v roce 2001 to bylo 6 362 diabetiků). Republikový průměr u mužů i u žen převyšovaly kraje: Moravskoslezský, Hlavní město Praha, Jihočeský, Ústecký a Zlínský.

Struktura pacientů podle druhu léčby byla následující: 36 % osob se léčilo jen dietou, 43,1 % perorálními antidiabetiky (PAD), 15,3 % osob inzulinem a 5,6 % inzulinem v kombinaci s PAD. Nejmenší podíl pacientů léčených pouze dietou byl v kraji Karlovarském, oproti tomu v kraji Zlínském byl podíl těchto pacientů nejvyšší, v případě léčby PAD tomu bylo naopak. Nejmenší podíl léčených pacientů inzulinem měl kraj Jihomoravský a největší kraj Olomoucký. Při kombinované léčbě se vyskytovalo nejmenší procento léčených pacientů v krajích Středočeském a Ústeckém. Naopak největší podíl léčených kombinovanou léčbou zaznamenal kraj Jihomoravský.

Činnost 440 ambulantních diabetologických ordinací zajišťovalo 284,83 lékařů a 353,97 středních zdravotnických pracovníků - SZP (přepočtený počet podle úvazků). Ve srovnání s rokem 2001 se počet lékařských úvazků zvýšil o 4,7 %, u SZP o 1,4 %. Na 1 úvazek lékaře v oboru diabetologie připadalo v průměru 2 342 léčících se diabetiků. V průběhu roku poskytly ordinace celkem 1 944 560 ošetření, což představuje 2 - 3 ošetření na jednoho diabetika. Ve srovnání s rokem 2001 bylo provedeno o 1,2 % ošetření více.

¹ Cukrovka - lat. diabetes mellitus.

Z celkového počtu léčených diabetiků (667 135) bylo diabetickými komplikacemi postiženo 173 146 (tj. 26 %) osob. Největší podíl diabetiků s komplikacemi byl zaznamenán v krajích: Plzeňském (33,6 %), Moravskoslezském (30,8 %) a Olomouckém (30,5 %). Oproti tomu nejmenší podíl byl v krajích: Ústeckém (21,4 %), Zlínském (22,0 %) a Hlavním městě Praze (22,4 %).

Diabetickou retinopatií (DR), tj. poškozením oční sítnice, v České republice trpělo 78 494 z celkového počtu léčených osob, z toho necelých 22 % mělo proliferativní formu² DR a 3 % pacientů byla postižena slepotou. Diabetická retinopatie byla mezi sledovanými komplikacemi cukrovky nejčastější, zaznamenána byla u 11,8 % pacientů. Největší podíl osob byl postižen v Olomouckém (16,1 %) a Plzeňském (15,5 %) kraji. DR s proliferativní formou trpěl největší podíl osob z Karlovarského a Plzeňského kraje a slepotou z Libereckého a Plzeňského kraje.

Diabetickou nefropatií (poškozením ledvin) trpělo v České republice 56 486 léčených osob, z toho renální insuficiencí (selhávání ledvin) bylo postiženo 30 % osob. Největší podíl osob (ze všech pacientů v daném kraji) s diabetickou nefropatií byl léčen v Karlovarském (13,8 %) a Plzeňském (11,5 %) kraji. Republikový průměr byl 8,5 % z celkového počtu léčených osob. Renální insuficiencí byl postižen největší podíl pacientů v Libereckém a Plzeňském kraji.

Další sledovanou diabetickou komplikací je diabetická noha, která se vyskytla u 38 166 léčených. Jedná se o syndrom se závažným narušením tkání nohy v důsledku porušeného cévního zásobování. Největší podíl léčených osob s touto komplikací byl zaznamenán v Moravskoslezském kraji (7,2 %) a v kraji Vysočina (6,9 %). V České republice průměrně tato komplikace postihla 5,7 % léčených diabetiků. Z celkového počtu diabetiků s tzv. diabetickou nohou jich má 18 % amputovanou nohu.

Z celkového množství léčených diabetiků představovala nově diagnostikovaná onemocnění 7,9 %, což je 51 644 osob. V průběhu roku zemřelo 23 421 léčených osob, z toho 48 % mužů a 52 % žen.

S poruchou glukóзовé tolerance bylo vyšetřeno celkem 44 889 osob, z toho 45,6 % mužů a 54,4 % žen.

Vypracovala: Barbara Dadiková

² Proliferativní forma DR - „závažná forma DR s novotvorbou cév, sklivcovou hemoragií, rizikem odchlípení sítnice a poruchou zraku“ (Velký lékařský slovník on-line, www.maxdorf.cz).

Léčení diabetici k 31.12.2002

Republika, kraj	Léčení diabetici						
	muži	ženy	celkem	v tom			
				jen dietou	PAD	inzulínem	inzulínem + PAD
	absolutně						
Hl.m. Praha	38 147	43 010	81 157	33 820	30 755	12 308	4 274
Středočeský kraj	32 782	38 566	71 348	28 260	29 578	10 813	2 697
Jihočeský	20 125	24 403	44 528	14 195	20 584	6 370	3 379
Plzeňský kraj	14 871	17 261	32 132	11 368	14 073	5 305	1 386
Karlovarský kraj	7 888	10 218	18 106	5 022	9 582	2 520	982
Ústecký kraj	27 594	33 739	61 333	23 209	26 931	8 835	2 358
Liberecký kraj	11 466	13 710	25 176	8 886	11 837	3 443	1 010
Královéhradecký kraj	16 440	18 234	34 674	12 112	14 798	6 131	1 633
Pardubický kraj	14 676	17 995	32 671	12 784	13 705	4 834	1 348
Vysočina	12 863	15 361	28 224	10 296	12 510	3 542	1 876
Jihomoravský	31 965	37 195	69 160	21 505	32 409	8 510	6 736
Olomoucký kraj	16 752	20 641	37 393	10 613	15 284	9 143	2 353
Zlínský kraj	19 800	25 576	45 376	19 386	16 674	7 137	2 179
Moravskoslezský	39 031	46 826	85 857	28 566	38 695	13 406	5 190
ČR	304 400	362 735	667 135	240 022	287 415	102 297	37 401
	na 100 000 obyvatel			v % z celkového počtu			
Hl.m. Praha	6 912,1	7 050,3	6 984,6	41,7	37,9	15,2	5,3
Středočeský kraj	5 938,0	6 688,5	6 321,4	39,6	41,5	15,2	3,8
Jihočeský	6 557,9	7 668,7	7 123,4	31,9	46,2	14,3	7,6
Plzeňský kraj	5 529,3	6 155,3	5 848,8	35,4	43,8	16,5	4,3
Karlovarský kraj	5 302,0	6 573,4	5 951,6	27,7	52,9	13,9	5,4
Ústecký kraj	6 875,8	8 064,0	7 482,3	37,8	43,9	14,4	3,8
Liberecký kraj	5 515,5	6 247,9	5 891,6	35,3	47,0	13,7	4,0
Královéhradecký kraj	6 159,8	6 476,4	6 322,3	34,9	42,7	17,7	4,7
Pardubický kraj	5 916,4	6 961,9	6 449,9	39,1	41,9	14,8	4,1
Vysočina	5 030,2	5 864,9	5 452,5	36,5	44,3	12,5	6,6
Jihomoravský	5 882,1	6 431,1	6 165,1	31,1	46,9	12,3	9,7
Olomoucký kraj	5 412,4	6 307,6	5 872,5	28,4	40,9	24,5	6,3
Zlínský kraj	6 855,6	8 404,4	7 650,3	42,7	36,7	15,7	4,8
Moravskoslezský	6 331,0	7 246,9	6 799,7	33,3	45,1	15,6	6,0
ČR	6 128,8	6 927,0	6 538,4	36,0	43,1	15,3	5,6

Počet léčených osob s komplikací diabetu podle území

Republika, kraj		Diabetická						
		nefropatie		retinopatie			noha	
		celkem	z toho	celkem	z toho		celkem	z toho
s renální insuficiencí	proliferativní		slepota		s amputací			
Hl. m. Praha	a	5 352	1 887	7 673	1 562	218	5 188	1 032
	b	6,6	2,3	9,5	1,9	0,3	6,4	1,3
Středočeský	a	6 645	1 950	7 162	2 127	225	3 547	711
	b	9,3	2,7	10,0	3,0	0,3	5,0	1,0
Jihočeský	a	3 492	1 016	4 898	896	145	2 719	474
	b	7,8	2,3	11,0	2,0	0,3	6,1	1,1
Plzeňský	a	3 708	1 332	4 978	1 418	153	2 116	541
	b	11,5	4,1	15,5	4,4	0,5	6,6	1,7
Karlovarský	a	2 492	546	2 308	859	57	640	189
	b	13,8	3,0	12,7	4,7	0,3	3,5	1,0
Ústecký	a	3 933	1 600	6 059	1 122	137	3 130	614
	b	6,4	2,6	9,9	1,8	0,2	5,1	1,0
Liberecký	a	2 677	818	2 835	784	137	1 574	281
	b	10,6	3,2	11,3	3,1	0,5	6,3	1,1
Královéhradecký	a	3 247	1 091	4 186	1 199	116	1 951	353
	b	9,4	3,1	12,1	3,5	0,3	5,6	1,0
Pardubický	a	2 988	1 027	3 993	810	88	1 235	284
	b	9,1	3,1	12,2	2,5	0,3	3,8	0,9
Vysočina	a	2 259	672	3 050	669	80	1 946	226
	b	8,0	2,4	10,8	2,4	0,3	6,9	0,8
Jihomoravský	a	5 991	1 459	7 956	1 722	312	3 355	748
	b	8,7	2,1	11,5	2,5	0,5	4,9	1,1
Olomoucký	a	3 616	665	6 031	1 097	109	1 747	248
	b	9,7	1,8	16,1	2,9	0,3	4,7	0,7
Zlínský	a	2 571	624	4 554	573	130	2 867	395
	b	5,7	1,4	10,0	1,3	0,3	6,3	0,9
Moravskoslezský	a	7 515	2 043	12 811	2 139	315	6 151	647
	b	8,8	2,4	14,9	2,5	0,4	7,2	0,8
ČR	a	56 486	16 730	78 494	16 977	2 222	38 166	6 743
	b	8,5	2,5	11,8	2,5	0,3	5,7	1,0

a = absolutně

b = v % z celkového počtu léčených osob podle krajů